

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie (na herstel) aan de opleiding hbo-master Leraar Nederlands van de Hogeschool van Amsterdam

Gegevens

datum	Naam instelling	Hogeschool van Amsterdam
31 maart 2014	Naam opleiding	hbo-master Leraar Nederlands
onderwerp	Studiepunten	90 ECTS
Besluit	Variant opleiding	deeltijd
accreditatie hbo-master	Locatie opleiding	Amsterdam
Leraar Nederlands	Datum locatiebezoek	13 en 14 oktober 2012
(002114)	Datum visitatierapport	3 april 2012
Hogeschool van Amsterdam	Datum aanvraag	18 april 2012
uw kenmerk	Datum herstelplan	26 september 2012
CvBuit2013-166	Datum herstelbesluit NVAO	19 december 2012
ons kenmerk	Datum goedkeuren panel	31 mei 2011
NVAO/20141175/AH	Datum rapport herbeoordeling	8 oktober 2013
bijlagen	Datum heraanvraag na herstel:	16 oktober 2013
3	Instellingstoets kwaliteitszorg	ja, positief besluit van 14 oktober 2013

Voorgeschiedenis

De Hogeschool van Amsterdam heeft bij brief van 18 april 2012 bij de NVAO accreditatie aangevraagd voor de hbo-master opleiding Leraar Nederlands.

In het daartoe bijgevoegde visitatierapport van 3 april 2012 heeft het panel dat de opleiding op basis van het Accreditatiekader beperkte opleidingsbeoordeling heeft gevisiteerd, standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als onvoldoende beoordeeld.

De instelling heeft op 5 november 2012 bij de NVAO een herstelplan ingediend. Het panel sprak over dit herstelplan een positief oordeel uit. Het herstelplan bevatte de verbeterplannen om de opleiding op korte termijn te verbeteren, zodat binnen het jaar een positief oordeel kon worden gegeven op de standaard 'Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties'

Bij besluit van 19 december 2012 heeft de NVAO met toepassing van het bepaalde in artikel 5a.12a van de WHW een zogenoemde herstelperiode toegekend van één jaar en daartoe de de geldigheidsduur van de accreditatietermijn verlengd tot en met 18 april 2014. In dit besluit werd als voorwaarde gesteld dat de instelling uiterlijk 18 oktober 2013 een aanvraag moest indienen om een besluit tot vaststelling dat de opleiding alsnog aan het toepasselijke kader voldoet.

Pagina 2 van 9 Op 18 oktober 2013 heeft de Hogeschool van Amsterdam het verzoek om accreditatie (na herstel) van de opleiding hbo master leraar Nederlands bij de NVAO ingediend. Het positieve oordeel van het panel heeft de NVAO niet overgenomen (zie haar brief van 8 oktober 2013) omdat de panelsamenstelling niet voldeed aan de door de NVAO daaraan gestelde eisen.

Naar aanleiding hiervan is het panel uitgebreid met prof. dr. P. van Petegem, gewoon hoogleraar Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen. Ook de heer Van Petegem bleek positief in zijn oordeel en ondersteunt derhalve de eerdere positieve bevindingen van het panel. De NVAO heeft de aanvullende beoordeling op ontvangen 7 februari 2014.

Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Artikel 5a.12a van de WHW.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het oorspronkelijke visitatierapport, de beoordeling van het herstelplan en het hernieuwde beoordelingsrapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding na herstel alsnog voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel op basis van het Hobéon-rapport (3 april 2012)

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Standaard 1 beoogde eindkwalificaties: goed

Het panel is van oordeel, dat de master lerarenopleiding Nederlands voldoet aan de eisen die het werkveld stelt aan de kennis en vaardigheden van een eerstegraads leraar Nederlands.

De door de Hogeschool van Amsterdam geformuleerde generieke en vakspecifieke eindkwalificaties voor de leraar Nederlands in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs zijn gebaseerd op het landelijke beroepsprofiel, de bekwaamheidseisen leraar VHO en de zogenoemde SBL-competenties voor het vo, zoals die zijn vastgelegd in de wet Beroepen in het onderwijs.

De opleidingen hebben de eigen eindkwalificaties helder uitgewerkt in meetbare indicatoren. De eindkwalificaties zijn op een dusdanig niveau geformuleerd dat ze aansluiten bij de Dublin-descriptoren voor het masterniveau en aansluiten op de op Europees niveau vastgestelde Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. Daarmee voldoen de eindkwalificaties aan de Europese standaarden.

De in 2011 landelijke vastgestelde kennisbasis maakt met ingang van 2011-2012 integraal onderdeel uit van het generieke en vakspecifieke curriculum. Daarmee zorgt de opleiding voor externe borging van het masterniveau.

Met het werkveld en vakgenoten voeren de opleidingen overleg over de eindkwalificaties en de opzet en inhoud van het programma. De docenten Nederlands hebben veel contact met hun vakgenoten. De contacten met het werkveld mogen de opleidingen nog wel intensiveren bijvoorbeeld, naar analogie van de bachelor lerarenopleidingen, via de vaknetwerken.

Pagina 3 van 9 Ook zou het werkveld/de school waar de student werkt, meer betrokken moeten worden bij de opleiding van de student en een grotere rol moeten spelen bij het doen van onderzoek.

Standaard 2 onderwijsleeromgeving: voldoende

De opleiding Nederlands wordt verzorgd in een samenhangende leeromgeving, mede dankzij de vakinhoudelijk deskundige, actieve en enthousiaste (vak)docenten en onderzoeksdocenten, die hun studenten de voor een eerstegraads leraar vereiste kennis en vaardigheden bijbrengen. Via (o.a.) de eigen ervaring van de vakdidactiek docenten en het participeren in LIO dagen, zorgen de docenten voor een verbinding met de beroepspraktijk. Studenten zijn positief over hun docenten en hun betrokkenheid.

De opleiding Nederlands biedt voorts een goed, duidelijk gestructureerd en actueel programma op master niveau. Het programma kent vier pijlers (vak, vakdidactiek, praktijk/ studieloopbaanbegeleiding en onderzoek) waarbinnen de student de vijf verschillende rollen ('expert', 'vakdidacticus en pedagoog', 'professional in de schoolorganisatie', 'innovatief educatief ontwerper' en 'educatief onderzoeker') en bijbehorende competenties op masterniveau kan ontwikkelen en verwerven.

De pijler 'onderzoek' behoeft evenwel aandacht. Het panel acht de verbeteringen die de opleiding met ingang van september 2011 binnen deze pijler heeft getroffen noodzakelijk en essentieel. Deze verbeteringen zullen de uitvoering van het onderzoek door de student op een hoger, dat wil zeggen master niveau brengen. Het is belangrijk dat de vakdocenten Nederlands nu direct betrokken zijn bij het onderzoek dat studenten geacht worden uit te voeren en dat het onderzoek niet langer los staat van de rest van het curriculum. De sterkere samenwerking met de eigen lectoraten van de Hogeschool van Amsterdam en de lectoraten van de educatieve faculteiten van de drie andere betrokken hogescholen (Utrecht, Windesheim en INHolland) is in dit verband eveneens van belang.

De opleiding zou in het programma meer aandacht moeten besteden aan de internationaal voor handen zijnde expertise op het gebied van taalonderwijs, in casu het moedertaalonderwijs, en aan internationale wetenschappelijke ontwikkelingen. De docenten maken bij diverse programmaonderdelen nog te weinig gebruik van internationale (vakdidactische) literatuur. Studenten zijn hierover niet zo tevreden.

Het panel is voorts van oordeel, dat docenten en dan bij voorkeur de vakdocenten hun studenten ten minste 1 à 2 keer zouden moeten bezoeken op hun werkplek om aldus de student specifieke en concrete feedback te verschaffen op hun beroepsmatig handelen. Studenten stellen dat zeer op prijs omdat deze vorm van feedback zeer leereffectief is.

Vanwege het goed gestructureerde, actuele en studeerbare programma en het vakbekwame, actieve, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docententeam, zou een oordeel 'goed' op zijn plaats zijn. Omdat de recent genomen maatregelen in de onderzoekslijn en de inzet van vakdocenten in de begeleiding bij het doen van onderzoek hun effect nog moeten bewijzen, komt het panel op dit moment slechts tot een oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 3 toetsing en beoordeling: onvoldoende

Het panel is van oordeel dat de opleidingen op een adequate manier via verschillende toetsvormen toetsen en beoordelen of de studenten het masterniveau in de verschillende rollen hebben bereikt. De gehanteerde toetsen vormen tevens een mooie handreiking voor

Pagina 4 van 9 de student voor het zelf construeren van een variëteit aan toetsen voor (bovenbouw) leerlingen. Het dubbele bodemprincipe van leren is hierbij aantoonbaar aanwezig.

De opleidingen zorgen ervoor dat het toetsen en beoordelen valide en betrouwbaar verloopt, door beoordelingsformulieren met vastgestelde criteria te hanteren, door het zogenoemde '4 ogen-principe' en het bij diverse opdrachten inzetten van meerdere beoordelaars. De Examencommissie, die tevens toetscommissie is, speelt hierin aantoonbaar een belangrijke en sturende rol.

Vakdocenten Nederlands zorgen op het vakgebied eveneens voor betrouwbaarheid in de beoordeling door met ingang van 2011-2012 tijd in te roosteren voor plenaire bespreking van gemaakte toetsen met alle vakdocenten Nederlands.

Het panel is van oordeel, dat de studenten in de rollen 1 (expert), 2 (vakdidacticus), 3 (professional) en 4 (educatief ontwerper) het masterniveau hebben bereikt. Dat blijkt o.a. uit de essays, de praktijkdossiers, uit de tevredenheid van het werkveld over het niveau van de afgestudeerden en uit het feit, dat alle afgestudeerden na hun studie inderdaad functioneren als eerstegraads docent in het voortgezet onderwijs.

Dat voldoende niveau geldt niet voor de rol 'educatief onderzoeker' (rol 5). Daarvoor zijn te veel van de door het panel bestudeerde afstudeerwerkstukken qua probleemstelling te weinig complex en in de onderzoeksaanpak methodologisch te zwak. Het panel heeft er evenwel vertrouwen in dat de verbetermaatregelen die de opleiding al heeft getroffen in de pijler 'onderzoek' er op korte termijn toe zullen leiden dat alle studenten ook in rol 5 een masterniveau zullen bereiken. Te meer daar -het zij nogmaals gezegd- de opleiding een goed, duidelijk gestructureerd en actueel programma op master niveau aanbiedt door een hooggeschoold en ervaren docententeam.

Algemene conclusie: onvoldoende

De beoogde eindkwalificaties, de onderwijsleeromgeving, het systeem van toetsing en beoordeling beoordeelt het panel als voldoende. De opleiding heeft aangetoond dat studenten in vier van de vijf rollen het masterniveau hebben bereikt. In een voor een masteropleiding (cruciale) rol, namelijk de rol van onderzoeker, wordt het masterniveau niet voldoende gerealiseerd. Op basis hiervan komt het panel, ook al is het opleidingsprogramma op alle onderdelen (m.u.v. onderzoek) 'master proof', tot een totaaloordeel '**onvoldoende**' voor de opleiding Nederlands.

Het panel heeft er evenwel vertrouwen in, dat de verbetermaatregelen met betrekking tot de positionering, inrichting en uitvoering van de onderzoekslijn er op korte termijn toe zullen leiden dat alle studenten ook in de rol 5 het masterniveau zullen halen. Naar het oordeel van het panel komt de opleiding dan ook in aanmerking voor een 'herstelperiode'.

Advies van het visitatiepanel op basis van de panel beoordeling van 8 oktober 2013

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Het panel is bijzonder te spreken over de gedisciplineerde en doelgerichte uitvoering van de maatregelen van het herstelplan zoals blijkt uit het 'Stand van zakenrapport: Hersteltraject masteropleidingen Nederland & Frans (20 juni 2013)'.

De onderzoekslijn, die reeds in het eerste jaar aanvangt, is thans verbonden met de vakdidactiek en kent een scherpe focus op vaardigheden en methodologie. De binding met

Pagina 5 van 9 de lectoren is versterkt, daar waar de beoordelingen van eindwerkstukken betreft. De opleiding heeft er zorg voor gedragen over voldoende onderzoeksexpertise te beschikken. De eindkwalificaties, verbonden aan de rol Educatief Onderzoeker, hebben beide opleidingen niet alleen op een bij het masterniveau passende wijze geëxpliciteerd maar ook uitdrukkelijk als referentiepunten in de beoordelingskader opgenomen.

Het panel is dan ook van oordeel dat de opleiding thans meer dan voldoende zijn geëquipeerd om de kwaliteit van de educatieve onderzoeker zeker te stellen. Daarmee komt de opleiding geheel tegemoet aan de bezwaren die het panel in zijn oorspronkelijke kwaliteitsbeoordeling naar voren heeft gebracht.

Het panel, in casu de betreffende vakdeskundigen, hebben de praktijkonderzoeken (afstudeeronderzoeken) en onderzoeksplannen die (deels) onder het nieuwe regime tot stand zijn gekomen beoordeeld. Het panel heeft 10 van de 14 praktijkonderzoeken en alle onderzoeksplannen (2) beoordeeld.

Het oordeel is positief voor 9 van de 10 praktijkonderzoeken en voor beide onderzoeksplannen.

Algemene conclusie

De beoogde eindkwalificaties beoordeelde het panel reeds als goed. De onderwijsleeromgeving, het systeem van toetsing en beoordeling beoordeelde het panel reeds als voldoende. De opleiding heeft thans aangetoond dat studenten in alle vijf rollen het masterniveau hebben bereikt. Ook in de voor een masteropleiding (cruciale) rol, namelijk de rol van onderzoeker wordt het masterniveau voldoende gerealiseerd. Op basis hiervan komt het panel tot een totaaloordeel 'voldoende' voor de opleiding Nederlands.

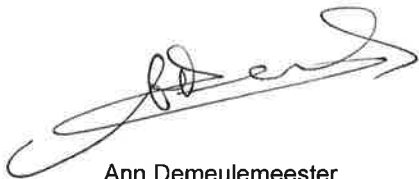
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 3 maart 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 1 april 2014 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit accreditatie (na herstel) te verlenen aan de hbo-master Leraar Nederlands (90 ECTS; variant: deeltijd; locatie: Amsterdam) van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt ingevolge artikel 5a.12, vijfde in verbinding met het eerste lid, van de WHW in werking op 19 december 2012 en is van kracht tot en met 18 december 2018.

Den Haag, 31 maart 2014

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ann Demeulemeester', written in a cursive style.

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
		<i>deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Goed
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Rendement na 3 jaar.

Cohort	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rendement	40%	50%	0%	0%	100%	59%	0%

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	100%	25%

Tabel 3: Student-docentratio.

Ratio	1:25
-------	------

Tabel 4: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3
Contacturen	6,5	6,5	6,5

- Drs. R.B. van der Herberg is partner bij Hobéon; voorheen rector Minkema College Woerden;
- Prof. dr. P. van Petegem is gewoon hoogleraar Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen, voorheen hoofddocent, departement Didactiek & Kritiek, Universiteit Antwerpen;
- Drs. P.J.J. Hendrikse is lid raad van bestuur Ons Middelbaar Onderwijs Tilburg; Prof. dr. C. Gussenhoven is hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen en Queen Mary University of London;
- Prof. dr. H.H. van den Bergh is bijzonder hoogleraar toetsing en didactiek van het taalonderwijs van de Vereniging van Leraren in Levende Talen en tevens werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam;
- C.H.M. Kusters is student aan de hbo-master lerarenopleiding Nederlands van Fontys Hogescholen;
- V.A.C. Trescher is student aan de hbo-master lerarenopleiding Wiskunde van Fontys Hogescholen.

Drs. R.F. Stapert, secretaris, gecertificeerd d.d. november 2010.